

Nr 189

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående organisation m. m. av förbandssjukvården jämte i ämnet väckt motion.

(1:a avd.)

I propositionen nr 176 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 19 november 1965, föreslagit riksdagen att dels godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade riktlinjerna för förbandssjukvårdens organisation, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar i personalförteckningarna för marinen och flygvapnet, som föranleds av vad departementschefen föreslagit, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de övergångsåtgärder som betingas av omorganisationen av förbandssjukvården, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad som i statsrådsprotokollet anförts medge överskridande av anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal i avlöningsstaten för försvarets sjukvårdsstyrelse för budgetåret 1965/66, dels ock till Täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m. för budgetåret 1965/66 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Gustafsson* i Stenkyrka m. fl. väckt motion (II: 974) hemställts att riksdagen måtte uttala, att den i propositionen föreslagna organisationen med förbands-, tjänste- och anvisningsläkare bör gälla även för andra än i propositionen föreslagna förband, där så befinnes möjligt och lämpligt.

Beträffande de skäl, motionärerna anför till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Efter att ha redogjort för förbandssjukvårdens nuvarande organisation, 1962 års försvarssjukvårdsutrednings överväganden och förslag samt remissinstansernas yttranden över utredningens förslag framlägger departementschefen förslag till ny utformning av förbandssjukvården i syfte att effektivisera denna. Nuvarande militärläkare föreslås bli ersatta med avtalsanställda förbands- eller tjänsteläkare. Förbandsläkarna avses handha främst tillsynen över hälso- och sjukvården vid förbanden samt vara förbandschefens medicinska rådgivare, medan tjänsteläkare skall utföra hälsoundersökningar och meddela sjukvård åt de värnpliktiga. Övrig personal vid förbanden förutsätts bli hänvisad till anvisningsläkare.

Bihang till riksdagens protokoll 1965. 6 saml. Nr 189

Utskottet. Av den verkställda utredningen framgår att nuvarande system för förbandssjukvården är behäftat med en rad brister. Liksom departementschefen och remissinstanserna anser utskottet angeläget, att åtgärder snarast vidtagas för att förbättra denna sjukvård. I detta syfte böra större förutsättningar skapas för att kunna anställa färdigutbildade läkare och begränsa användningen av värnpliktiga läkare.

Vid remissbehandlingen ha vissa myndigheter förordat en lösning i huvudsak på grundval av utredningens förslag, under det att andra ansett att frågan bör lösas huvudsakligen inom ramen för nuvarande system. Utskottet har funnit övervägande skäl tala till förmån för förstnämnda av departementschefen biträdda alternativ.

Vad beträffar fördelningen av arbetsuppgifterna för de vid förbanden anställda läkarna innebär förslaget en betydande förändring i förhållande till nuläget. Sålunda föreslås att dessa uppgifter fördelas på två huvudkategorier. Till den ena — förbandsläkarna — hänföras främst uppgifterna att utöva tillsyn över hälso- och sjukvården vid förbandet, vara förbandschefens medicinske rådgivare samt ansvara för att den verksamhet, som bedrivs av medicinalpersonalen vid förbandet, i mån av behov samordnas. I arbetsuppgifterna anses även böra ingå att deltaga i förekommande hälso- och sjukvårdsutbildning m. m. Till den andra kategorien — tjänsteläkarna — hänföras hälsoundersökningar och sjukvård åt de värnpliktiga.

Genom den sålunda föreslagna uppdelningen av läkaruppgifterna vid förbanden klargöras och renodlas arten och omfattningen av läkarnas medverkan. Härigenom torde vissa påtalade brister i nuvarande system kunna undanröjas. Utskottet vill därför tillstyrka propositionen i denna del.

Även i fråga om läkarnas anställningsförhållanden innebär förslaget övergång till en helt ny ordning. För förbandsläkarna föreslås icke inrättande av några beställningar; de skola i stället anställas mot arvode, bestämt med hänsyn till beräknad arbetsinsats. Mot utredningens förslag anser utskottet i likhet med departementschefen, att de böra erhålla civilmilitär ställning. Departementschefen räknar med att sammanlagt 69 förbandsläkare skola anställas vid i propositionen angivna förband och skolor. Tjänsteläkarna föreslås vara civila och åtnjuta ersättning efter prestation enligt särskilda taxor. Militära, civilmilitära och civila anställningshavare skola hänvisas till anvisningsläkare, till vilka förbandsläkare och tjänsteläkare kunna under vissa förutsättningar utses.

Det sålunda föreslagna anställnings- och avlönningssystemet synes medge åsyftad flexibilitet med hänsyn såväl till förbandens olika storlek som till den skiftande arbetsbelastningen under olika årstider och samtidigt bidra till ökad effektivitet i sjukvårdsarbetet. Utskottet finner sig kunna tillstyrka propositionen även i denna del.

Behovet av tjänsteläkare vid marinkommando Väst samt vid KA 3 och KA 5 anses böra prövas, då ställning toges till frågan om läkarmedverkan

på regional nivå, varom utredning pågår. I motionen II: 974 framhålles den svåra läkarbristen på norra Gotland och uttalas önskemål om en tjänsteläkare även för Gotlands kustartilleriförsvar och KA 3. Motionärerna erinra om att departementschefen i propositionen framhållit vikten av ett vidgat samarbete med landstingen i syfte att rationellt utnyttja läkarresurserna samt antyda i anslutning härtill, hur ett sådant samarbete skulle kunna förbättra läkarsituationen på KA 3 och över huvud taget på norra Gotland. Utskottet förutsätter, att, där så kan ske utan att resultatet av nämnda utredning föregripes, Kungl. Maj:t i syfte att vidga samarbetet med landstingen eller när så eljest är angeläget tillämpar den nya ordningen för förbandssjukvård även vid andra förband än de som nämnas i förevarande proposition. Då genom vad utskottet sålunda anfört syftet i motionen torde bli tillgodosett, torde densamma icke böra föranleda någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Departementschefen föreslår, att kostnaderna för ersättningar till förbandsläkare skola få bestridas från försvarsgrenarnas avlöningsanslag, medan kostnader för tjänsteläkare och anvisningsläkare böra utgå från anslagen till sjukvård m. m. Vidare redovisas i propositionen vissa lönegradsförändringar, om vilka överenskommelse träffats mellan statens avtalsverk och SACO, samt föreslås hur de framlagda förslagen rörande omorganisationen av förbandssjukvården enligt departementschefens mening böra genomföras. Ej heller mot vad härutinnan eller i övrigt anförts har utskottet något att erinra.

Utskottet hemställer,

A. att riksdagen må

1) godkänna de i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 19 november 1965 förordade riktlinjerna för förbandssjukvårdens organisation;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de ändringar i personalförteckningarna för marinen och flygvapnet, som föranleds av vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

3) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de övergångsåtgärder som betingas av omorganisationen av förbandssjukvården;

4) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i statsrådsprotokollet anförts medge överskridande av anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal i avlöningsstaten för försvarets sjukvårdsstyrelse för budgetåret 1965/66;

5) till *Täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m.* på tilläggsstat I till riksdagen för budgetåret 1965/66 under fjärde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.;

B. att motionen II: 974 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 december 1965

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Ivar Johansson, Fritz Persson, Virgin, Rikard Svensson, Söderberg, Per Jacobsson, fru Myrdal, herrar Rönnerberg, Åkerlund, Wååg, Nils-Eric Gustafsson och Harry Carlsson; samt

från andra kammaren: herrar Bohman, Karlsson i Olofström, Ståhl, Blidfors, Eliasson i Sundborn, Mellqvist, Turesson, Nihlfors, fröken Olsson, herrar Johansson i Norrköping, Gustafsson i Kårby, Gustafsson i Uddevalla, Gustafsson i Skellefteå, Fagerlund och Blomkvist.